51 . Moigrad -Porolissum, Jac | Comuna: Mirşid, Creaca | Judeţ: Sălaj | Punct: Pometul Moigradului şi al Jacului, Ursoieş | Anul: 2008

Anul: 2008
Cod RAN: 142159.01
Perioade: Antichitate
Epoci: Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie
Tipuri sit: descoperire funerară, descoperire izolată, structură de cult/religioasă
Categorii sit: Apărare (construcţii defensive), Domestic, Religios, ritual şi funerar
Autori: István Bajusz, Alpár Dobos, Agnes Kornelia Găzdac, Nicolae Gudea, Claudiu Ionuţ Iov, Silvia Mustaţă, Szilamér-Péter Pánczél, Dumitru Gheorghe Tamba, Lóránt Vass
Instituţii: Universitatea "Babeş - Bolyai", Cluj-Napoca, Institutul de Arheologie şi Istoria Artei, Cluj-Napoca, Muzeul Naţional de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea "Babeş - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Judeţean de Istorie şi Artă, Zalău, Institutul de Arheologie şi Istoria Artei, Cluj-Napoca, Institutul de Arheologie şi Istoria Artei, Cluj-Napoca, Muzeul Judeţean de Istorie şi Artă, Zalău, Institutul de Arheologie şi Istoria Artei, Cluj-Napoca

Raport

În vara anului 2008, în perioada 22 iulie - 13 septembrie au continuat cercetările arheologice sistematice în Rezervaţia arheologică Porolissum. Săpăturile au vizat obiective arheologice din vicusul militar al castrului de pe dealul Pomet, respectiv obiectivul convenţional denumit N11, cimitirul ce se găseşte pe dealul Ursoieş, precum şi verificarea printr-un simplu sondaj a zonei cu morminte de inhumaţie săpată în anul 1914 de A. Buday. În acest caz, cercetarea s-a realizat la 500 m. sudE de porta principalis dextra a castrului de pe dealul Pomet la limita platoului spre NE. Au mai fost realizate cercetări în zona urmelor podului roman din vecinătatea cimitirului de pe dealul Ursoieş

În anul 2008, pentru cele trei obiective cercetările s-au derulat conform autorizaţiei de cercetare arheologică sistematică nr. 105/2008 eliberată de MCC, prin Direcţia Generală Patrimoniu Cultural Naţional şi au fost finanţate de MCC. Suma alocată a fost de 16.000 lei. Colectivul de cercetare a beneficiat şi de dreptul de utilizare a unui detector de metale în baza autorizaţiei pentru utilizarea acestui gen de aparatură eliberat tot de Direcţia Generală Patrimoniu Cultural Naţional sub numărul 16/2008. S-a lucrat în perioada mai sus precizată cu o echipă de 10 muncitori sezonieri, la obiectivul N11 şi cu 25 - 30 de muncitori sezonieri şi voluntari, studenţi ai facultăţii de istorie a UBB Cluj, la celelalte două.

Cercetările realizate în campania anului 2008 de către colectivul a cărui responsabil ştiinţific este prof. univ. dr. Nicolae Gudea au beneficiat şi de o susţinere materială din partea unor instituţii, asociaţii şi firme private, pentru care la mulţumim, după cum urmează: Primăria Municipiului Zalău a donat o cabană din lemn cu capacitatea de cazare de 4 locuri în valoare de 10.000 lei, Asociaţia Communitas a făcut o donaţie în bani de 4.000 lei, firma Makita a făcut o sponsorizare de 1.000 lei constând în piese de mobilier, Asociaţia Porolissum a făcut o donaţie constând în piese de mobilier în valoare de 3000 lei, firma Maputo SRL a făcut o donaţie în valoare de 1000 lei ce a constat în asigurarea transportului acelora care au participat la proiect, iar firma Fornetti România a făcut o sponsorizare în valoare de 2000 lei.

Cercetările arheologice realizate au fost precedate şi în acest an de o analiză geofizică de teren în zona cimitirului roman de pe dealul Ursoieş şi a aşezării civile realizată de cercetători de la Universitatea Eotvoş Lorand din Budapesta, Ungaria. Colaborarea se face conform unui protocol încheiat în anul 2005 de MJIA Zalău, UBB Cluj şi universitatea budapestană. Colaborarea se va derula şi în anii următori în baza unor proiecte comune în derulare sau a unora ce sunt în fază de pregătire.

Materialul arheologic recuperat cu prilejul cercetărilor a fost inventariat şi urmează să fie depozitat la MJIA Zalău. La încheierea cercetărilor, obiectivele investigate au fost acoperite cu pământ, după ce în

Generat la: 06.08.2025 17:27

prealabil au fost puse marcaje de identificare

Clădirea N11 se afla în stânga drumului roman ce urca dinspre vama romană spre castrul de pe dealul Pomet, aşadar, se găseşte în sectorul N a rezervaţiei arheologice Porolissum , la 350 m. N de bastionul colţului de N al castrului şi la 50 m., tot la N, de clădirea convenţional numită LM3.

Cercetările arheologice sistematice au continuat in campania anului 2008, în vicusul militar al castrului de pe dealul Pomet de la Porolissum. În această etapă a cercetărilor a fost vizat în continuare obiectivul convenţional numit N11, cercetat şi în campania anilor 2006 şi 2007.

Clădirea se afla, aşa cum am arătat mai sus, în stânga drumului roman ce urca dinspre Terasa Sanctuarelor spre castru de pe dealul Pomet, in sectorul N al Rezervaţiei arheologice Porolissum.

În campania anului 2008, cercetarea arheologică sistematică s-a realizat prin trasarea a 4 casete, respectiv:

C1/2008 cu dimensiunile de 3,50 x 8 m

C2/2008 cu dimensiunile de 3,50 x 8 m (rămasă neexcavată) în prelungirea cas 1/2008.

C3/2008 cu dimensiunile de 3 x 8 m

C4/2008 cu dimensiunile 4,50 x 9 m

Caseta C1/2008 a fost trasată lateral dreapta faţă de S 2/2006, peste care se suprapune cu 1,10 m din lăţimea sa.

Caseta C3/2008 a fost trasată lateral dreapta faţă de C1/2008, după ce s-a lăsat între ele un martor de 0,50 m.

Caseta C4 a fost trasată în continuarea C3/2008; între cele două a fost lăsat un martor de 2 m. Martorul a avut dimensiunea menţionată datorită faptului că suprafaţa sa corespunde parţial, respectiv pe suprafaţa de 4,50/1,50 m. cu S1/2007, care a fost trasată parţial în suprafaţa ce se găseşte între C1/2008 şi C4/2008. La suprafaţa afectată de S1/2007 s-au mai adăugat 0,50 m pe lăţime, care a urmărit consolidarea rezistenţei la surpare a pământului excavat în S2/2006, care în opinia noastră nu era bine tasat şi risca să se surpe, afectând astfel săpătura acestui an în C3/2008. Comparativ cu dimensiunile casetelor C1 – C3 caseta C4 a fost pe lăţime cu 1 m mai lată, iar pe lungime mai lungă tot cu 1 m decât restul casetelor trasate în anul 2008 . Măsura luată am considerat-o necesară în momentul în care n-am mai identificat colţul de V al clădirii şi riscam să nu-l identificăm nici pe cel de E. Din acest motiv am lărgit caseta C4/2008. şi am lungit-o cu 1 m, soluţie care s-a dovedit binevenită deoarece am reuşit astfel să identificăm, numai pe interior, colţul clădirii, în partea sa de E.

În urma cercetărilor întreprinse în campania arheologică a anului 2008 s-au confirmat în bună parte concluziile pe care le-am tras în urma celor două campanii precedente de cercetări din anii 2006-2007, dar şi a rezultatelor cercetărilor geomagnetice care au fost realizate în zonă.

Clădirea convenţional denumită N11 s-a dovedit a fi o clădire locuinţă din vicusul militar a castrului mare. Dimensiunile sale s-au confirmat, respectiv sunt de 14 x 18 m.

Spre drumul roman clădirea nu a avut porticus. Între dalele drumului şi clădire exista rigola de evacuare a apei pluviale. În suprafaţa cercetată în anul 2008 zidul de incintă dinspre drum s-a păstrat într-o stare precară de conservare, pietrele din zid fiind scoase în bună parte. În general, starea de conservare în care s-au păstrat zidurile, atât cele de incintă, cât şi cel de compartimentare, nu a fost una bună. Piatra din ziduri se păstrează numai doar pe primele două sau trei rânduri de zidărie, restul fiind puternic deranjat de cei ce au demantelat zidurile clădirii. În C4/2008 zidul de incintă de SE a încăperii B s-a dovedit a avea un traseu care nu respectă un duct rectiliniu cu cel al încăperii A şi are un traseu oblic faţă de traseul pe care am considerat iniţial că-l va avea. Din acest motiv a trebuit să lărgim suprafaţa casetei.

Dimensiunile celor două încăperi A şi B sunt: A (12 x 6.50 m) şi B (11 x 8 m), măsurătorile au fost făcute de la faţa interioară a zidurilor de incintă şi de la cel de compartimentare.

Una dintre cele mai importante constatări arheologice legate de obiectivul N11 din anul 2008 a fost

descoperirea nivelului de tegulae de paviment, care reprezenta nivelul de călcare în încăperea B. În zona colţului de E a fost descoperită o suprafaţă compactă formată din două rânduri din câte patru tegulae. Aşadar, au fost identificate opt tegulae care au dimensiunile de 0,25 x 0,37 m, acestea reprezintă urmele păstrate ale pavimentului încăperii. În taluzul drept al casetei s-a putut constata arheologic că suprafaţa păstrată cu tegulae continuă şi în suprafaţa unde a fost trasată caseta C2/2008, rămasă însă nesăpată în anul 2008. În rest, a fost constatat arheologic un nivel puternic deranjat al pavimentului. Nivelul de călcare în încăperea B a fost la o cotă superioară nivelului de călcare în încăperea A. Diferenţa de nivel este de 0,80 m. Accesul dinspre încăperea A spre încăperea B se realiza prin accesul identificat în campanile precedente. Diferenţa de nivel dintre cele două încăperi era rezolvată prin intermediul unei scări de lemn, soluţie la care se făcea apel în astfel de situaţii.

Nivelul de călcare în încăperea A nu se profilează în mod clar. În săpătură, pentru a identifica urmele nivelului de călcare, ne-am adâncit concomitent in casetele C1 şi C3. În opinia noastră, nivelul respectiv din încăpere era dat de nivelul de contact între stratul de culoare maroniu pigmentat cu tegulae şi cel galben, cu aspect lutos. Nivelul maroniu este în mod clar nivel de cultură roman, în compoziţia lui a fost identificat şi recuperat un bogat material arheologic. Nivelul de culoare gălbuie cu aspect lutos reprezintă un strat de amenajare a terenului în zonă, într-o fază cronologică ce precede existenţa clădirii N11. Din punct de vedere a cotei de adâncime la care a fost identificat nivelul de călcare în încăperea A există un raport normal în relaţie cu nivelul pragului accesului descoperit care a fost identificat arheologic în campania anului 2006 în S2/2006 în zidul de compartimentare dintre cele două încăperi, aspect rezolvat din punct de vedere tehnic prin scara de lemn la care s-a apelat. Formula tehnică folosită în acest sens a fost frecvent folosită.

În suprafaţa încăperii A, porţiune săpată in anul 2008 (în C1 şi C3), sub nivelul său de călcare, au fost identificate, în stratul de culoare gălbui cu aspect lutos, urmele unui nivel de locuire anterior existenţei clădirii N11. Urmele la care facem referire constau în două aliniamente paralele de pietre, care în opinia noastră au susţinut la un moment dat talpa de lemn a unei construcţii care a precedat ca existenţă clădirea pe care am denumit-o în mod convenţional N11, care avea incintă şi zid de compartimentare din zidărie de piatră. Primele două aliniamente paralele cad perpendicular pe suprafaţa unde ulterior a fost ridicat zidul de incintă dinspre drum al clădirii N11, iar celelalte două aliniamente pereche sunt într-o poziţie paralelă cu dalele de piatră ce delimitau drumul roman din faţa clădirii. Aliniamentul de pietre dinspre stradă nu s-a păstrat, peste el suprapunându-se zidul de incintă de SV al clădirii N11, care şi el s-a păstrat într-o stare precară de conservare, practic în bună măsură acesta fiind scos. Construcţia de lemn, de formă patrulateră, avea dimensiuni modeste (4,65 x 3,70 m), ea se găsea practic sub spaţiul încăperii A a clădirii N11. Unul dintre cele două aliniamente paralele de pietre, respectiv cel ce cade perpendicular pe zidul de incintă de SV al N11, care a fost parţial scos, se profilează în mod clar, cu toate că nu s-a păstrat într-o stare bună de conservare. Aliniamentul al doilea, cel pereche, este într-o stare şi mai proastă de conservare. Cel dinspre drum nu s-a păstrat deloc, peste el fiind suprapus zidul de incintă de SV al clădirii N11. Zidul pereche acestuia ce susţinea talpa construcţiei de lemn a fost identificat numai în C3/2008 şi nu pe toată lungimea sa.

Analiza finală a materialului arheologic recuperat în săpătură din nivelul primei faze de locuire, în zona obiectivului N11, respectiv într-un context legat de existenţa şi funcţionarea construcţiei de lemn ce precede clădirea N11 va putea oferi date noi în legătură cu elementele de datare în cazul respectiv, dar şi de modul în care anumite tipuri de material arheologic se regăsesc în acel context.

Materialul arheologic este bogat şi prezintă o serie de caracteristici aparte. Sunt slab reprezentate în continuare ţiglele şi olanele provenind de la învelitoarea acoperişului, cu toate că au fost descoperiri de acest fel în anul 2008. În total, au fost descoperite câteva fragmente de ţigle, categorie de material arheologic care până în prezent a fost slab reprezentată, aspect ce ne-a oferit certitudinea că au ajuns accidental în spaţiul din interiorul clădirii. În general, materialele tegulare de construcţie sunt slab reprezentate în cazul clădirii N11, în continuare rămâne deschisă problema învelitorii acoperişului, respectiv a materialului folosit ca învelitoare. Cantitatea redusă de material tegular, respectiv cel din categoria ţiglelor şi olanelor ne determină să susţinem în continuare varianta prezenţei în acest caz a unei învelitori a acoperişului realizată din lemn din şindrilă sau scânduri de lemn. În campania anului 2008, în zona colţului de E a încăperii B, respectiv a clădirii N11, au fost identificate în cas. 4 două rânduri de câte patru tegulae ce reprezintă nivelul pavimentului încăperii, precum şi nivelul deranjat a nivelului respectiv format din fragmente tegulae ce se

găseau în momentul descoperirii într-o poziţie secundară sub nivelul de dărâmătură de piatră şi pământ a zidurilor clădirii.

Nu lipsesc materialele de construcţie din fier (cuie, piroane şi scoabe) care nu sunt într-un număr mare comparativ cu numărul aparţinând acestui tip de material arheologic descoperit în campanile precedente în cazul altor obiective cercetate la Porolissum. Trebuie subliniat, în legătură cu acest tip de material, că piroanele descoperite în anul 2008 sunt de dimensiuni mici şi mijlocii. Nu au fost descoperite piroane de dimensiuni mari. Dimensiunile avute sprijină ipoteza după care clădirea ar fi fost acoperită cu şindrilă sau scânduri. Structura de lemn a acoperişului nu trebuia astfel să fie una foarte robustă care să necesite utilizarea pentru prinderea elementelor structurii sale de lemn utilizarea unor piroane de mari dimensiuni, deoarece aceasta nu trebuia să susţină greutatea deosebit de mare a unei învelitori de ţigle şi olane.

Au fost descoperite plăci de sticlă de la geamuri care susţin ipoteza iluminării încăperilor clădirii, în timpul zilei, prin ferestre cu geamuri din sticlă. Tot în categoria materialului arheologic din sticlă fac parte şi fragmentele de vase de sticlă (buze şi pereţi) în număr de douăzeci, dar şi două bucăţi de zgură de sticlă.

Dintre uneltele descoperite sunt de menţionat cuţitele, ochiurile de lanţ şi verigile din fier, elemente deîmbinare şi două fragmente de râşniţele din piatră.

Dintre obiectele de uz casnic sunt de menţionat fragmentele ceramice aparţinând unei diversităţi tipologice, ca forme şi destinaţie, de vase folosite în mod normal într-o gospodărie. Vaselor cărora le aparţineau aveau diferite destinaţii. Au fost descoperite şi câteva fragmente de opaiţe. În categoria materialelor arheologice ceramice, datorită numărului lor mare trebuiesc amintite piesele de joc din categoria jetoanelor. Nu lipsesc piesele arheologice din categoria podoabelor, mai ales din bronz (aplici, fibule, pandantive) şi din sticlă (mărgele), care însă nu sunt însă foarte bine reprezentate la nivelul numărului descoperirilor realizate în campania arheologică a anului 2008.. Sunt de amintit şi câteva piese din categoria armelor din fier (vârf de lance, vârfuri de săgeată).

Trebuie să subliniem lipsa în continuare, aproape totală, a oaselor de animale.

Datarea clădirii, respectiv durata funcţionării sale este asigurată de monedele descoperite (într-un număr foarte mic - 4 la număr - comparativ cu alte clădiri cercetate în vicusul militar de la Porolissum). Cele determinabile înainte de curăţire ne permit să propunem ca datare mijlocul sec. II p.Chr., mijlocul sec. III p.Chr. La această datare pe care o propunem contribuie şi puţinele fragmente de terra sigillata, ceramica de lux locală şi ceramica cu decor lipit care se încadrează cronologic în aceeaşi perioadă. [Dumitru Gheorghe Tamba, Nicolae Gudea]

Dealul Ursoieş, Sub Citera, Dealul Pomet

Scopul campaniei din 2008 pentru zonele mai sus menţionate a fost continuarea cercetărilor începute în anul precedent2 şi verificarea unor complexe semnalate sau identificate prin periegheză, respectiv prin măsurători geofizice, obiectivul principal al cercetărilor fiind analiza fenomenologiei spaţiului şi al antropologiei funerare la Porolissum, de acum întreprinse şi în cadrul Necropolis Porolissensis Project3 Săpăturile întreprinse în cadrul acestui proiect au fost executate în trei zone ale complexului arheologic de la Porolissum:

- Pe „Dealul Ursoieş” (sector P)4 s-au trasat casetele E şi J şi secţiunile G, I şi H;

- În „Pădurea Ursoieş” (sector P) s-a trasat caseta K;

- Pe „dealul Pometului” (sector OL) s-a trasat caseta L.

Dealul „Ursoieş”, sector P. Caseta E a fost deschisă în urma identificării pe teren al unui bloc de gresie5 despre care s-a presupus că aparţine unui monument funerar. Pentru a verifica această ipoteză s-a trasat o casetă de 3,30 x 3 m orientată N-S. Pe parcursul săpăturilor a fost surprins un mormânt de incineraţie (M.E1) de formă neregulată, iar blocul de gresie a fost aşezat vertical în mormânt, sprijinindu-se de peretele sudic al mormântului. Mormântul M.E1 a fost săpat parţial în umplutura unei gropi de mari dimensiuni (ME4) care s-a conturat în jumătatea sudică a casetei. Pentru cercetarea acesteia, caseta a fost extinsă pe latura sudică şi vestică, ajungând la dimensiunile de 6 x 4 m. Pe suprafaţa extinsă, în partea sudică au fost identificate încă două morminte, în relaţie de superpoziţie. Mormântul târziu (ME2) a avut o formă

rectangulară cu colţuri rotunjite şi a fost orientat NV-SE, fiind un mormânt de incineraţie de tip bustum. Mormântul timpuriu (ME3) a fost tăiat de ME2, din această cauză nu se cunoaşte în totalitate forma iniţială.

Toate aceste morminte au fost săpate în întregime sau parţial în umplutura unei gropi de mari dimensiuni a cărei extremitate vestică ieşea din suprafaţa cercetată6. Pe baza porţiunii cercetate groapa avea o formă ovală şi a fost săpat în lutul steril şi este un mormânt de incineraţie de tip bustum (M.E4). Spre mijlocul gropii, pe fundul acesteia, s-a conturat încă o groapă cu pereţii arşi, având forma unui mormânt (M.E5)7. În colţul sud-vestic al suprafeţei a fost identificat încă un mormânt de incineraţie (M.E6), dar fără inventar.

Această concentraţie de morminte pe o suprafaţă relativ mică se datorează probabil faptului că zona se află în imediata apropiere a drumului roman surprins în S I.

Secţiunea G a fost trasată pe baza datelor furnizate de prospecţiunile geofizice care indicau prezenţa unui drum. Secţiunea a fost trasată perpendicular pe traiectul drumului şi orientată E-V având dimensiunile de 12 x 2 m. Cercetările au confirmat prezenţa unui drum cu o lăţime 6,87-7 m. Suprastructura drumului a fost alcătuită dintr-un singur strat de pietre nefasonate de dimensiuni medii (10-20 cm) aşezate într-un pat de pământ. Această suprastructură a fost aşezată pe o fundaţie solidă, alcătuită din roci vulcanice (dacit) constatate ca anomalii în măsurătorile geomagnetice. Suprastructura drumului a fost afectată de eroziune, iar pe fiecare margine a fost identificat câte un canal de scurgere săpat în lutul steril.

Secţiunea H orientată N-S având dimensiunile de 3 x 1,60 m a fost trasată pentru a documenta un mormânt de incineraţie în urnă (M.H1) identificat pe drumul de ţară dintre Jac şi Moigrad şi puternic afectat de eroziune. Datorită distrugerilor moderne forma gropii în care a fost aşezată urna nu s-a putut surprinde.

Secţiunea I orientată N-S, având dimensiunile de 16 x 2 m a fost trasată pe baza datelor furnizate de prospecţiunile geofizice care indicau prezenţa unui drum. În partea sudică a secţiunii s-a descoperit o groapă de cenuşă şi un mormânt de incineraţie de formă ovală (M.I1), iar în cea nordică două morminte de incineraţie de formă ovală (M.I2-I3), pentru a le putea cerceta integral s-au efectuat unele extensii sub forma unor casete de-a lungul profilului.

Din suprastructura drumului lat de aprox. 8 m care s-a conturat în mijlocul secţiunii s-au păstrat doar unele blocuri mari, dar avea o fundaţie masivă alcătuită din roci vulcanice (dacit) constatate ca anomalii în măsurătorile geomagnetice.

Caseta J orientată după punctele cardinale a fost trasată pe baza datelor furnizate de prospecţiunile geofizice. Pe o suprafaţa de 10x10 m s-au cercetat 19 morminte de incineraţie care se încadrează în două orizonturi diferite de înmormântare. În cursul cercetărilor s-a descoperit un monument funerar in situ, respectiv fragmente de la alte monumente funerare, şi s-au putut surprinde unele aspecte legate de diferitele activităţi desfăşurate în necropolă. Trebuie să subliniem faptul că dealul Ursoieş este puternic afectat de eroziune, situaţie care explică apariţia nivelului roman imediat sub stratul vegetal.

Orizontului timpuriu de înmormântare îi aparţin 9 morminte (MJ1-J9), care s-au conturat la o adâncime de 0,20-0,40 m de la nivelul actual de călcare. Tot acestui nivel îi aparţine o platformă rectangulară din piatră (1,36 x 1,40 m) care a avut o fundaţie masivă realizată din rocă vulcanică (dacit). Pe acest postament a fost aşezat altarul funerar şi coronamentul cu con de pin din gresie, găsite toate căzute în faţa platformei. Inscripţia funerară exfoliată de pe altar s-a recuperat în stare fragmentară. Este interesant de menţionat că majoritatea mormintelor aparţinând acestei faze se grupează în jurul platformei, adică în zona de NV a suprafeţei cercetate.

Orizontul târziu de înmormântare cuprinde un număr de 10 morminte (M.J10–J19) şi s-a conturat imediat sub stratul vegetal. Spre deosebire de prima fază de înmormântare nu s-a mai putut observa o concentrare de morminte într-o anumită zonă, ele fiind distribuite relativ uniform pe suprafaţa cercetată. O platformă dreptunghiulară (0,70 x 0,80 m) alcătuită din cărămizi de hypocaustum a fost identificată în partea de SE a secţiunii. Această structură servea probabil drept postament pentru un alt monument funerar.

O descoperire cu totul excepţională este reprezentată de un leu funerar descoperit în poziţie secundară. Piesa aparţinea unui monument funerar deranjat a cărui localizare nu o cunoaştem.

Majoritatea mormintelor au fost orientate aproximativ NV-SE, având lungimea de 1,37-1,94 m şi lăţimea de 0,60-1 m, iar adâncimea lor varia între 0,10-0,36 m. Unele mormintele au avut o formă ovală, parţial neregulată, iar altele au avut formă dreptunghiulară cu colţuri rotunjite. În ceea ce priveşte conţinutul, au putut fi surprinse două situaţii specifice: depunerea cenuşii şi a oaselor calcinate pe fundul gropii sau amestecarea cenuşii şi a oaselor calcinate cu restul pământului din umplutura mormântului. Toate mormintele cercetate se încadrează în tipul ustrina; doar într-un singur caz am constatat că marginile gropii au fost arse (M.J1), dar avem prea puţine elemente pentru a-l putea încadra în categoria mormintelor de tip bustum.

Printre morminte a fost surprins un număr impresionant de vase ceramice şi opaiţe, care au fost folosite în cadrul ritualurilor desfăşurate în necropolă. De asemenea, activităţilor menţionate mai sus le pot fi asociate şi 4 gropi de cenuşă, care au fost identificate în cele două nivele cronologice.

În concluzie putem afirma că suprafaţa cercetată face parte dintr-un spaţiu privilegiat în cadrul necropolei, datorită faptului că zona este situată pe un platou care domină zona, la intersecţia drumurilor care traversau necropola, indicate de măsurătorile geofizice şi cercetate arheologic.

Pădurea „Ursoieş”, „sub Citera”, sector P. Caseta K amplasată în „Pădurea Ursoieş” a fost trasată în zona unde în cursul perieghezei s-au identificat mari blocuri fasonate în valea pârâului Citera. În cursul săpăturilor s-a identificat pilonul unui pod roman care traversa valea şi aparţinea probabil drumului imperial care mergea spre Napoca.

Dealul „Pomet”, sector OL. Caseta L orientată spre punctele cardinale avea dimensiunile de 4 x 4 m şi a fost trasată în sectorul O, în locul unde ni s-a sugerat prezenţa unei inhumaţii8. Lângă caseta L, în 1914 s-a cercetat clădirea OL59 de unde s-a recuperat un bogat material roman şi medieval, şi s-au descoperit morminte de inhumaţie ulterioare structurilor romane cercetate, interpretate ca romane târzii, respectiv medievale. În zona săpată am reuşit să surprindem o cistă de piatră construită din blocuri de gresie refolosite cu două înmormântări succesive şi o groapă de epidemie, unde cu această ocazie s-au identificat 19 schelete10. Toate scheletele erau orientate NV-SE, nu au avut inventar, şi aparţin probabil evului mediu.

Materialul arheologic provenit din săpături a intrat în colecţiile MJIA Zalău.

Prospecţiuni geomagnetice pe dealul „Ursoieş” şi dealul „Pomet”

László Lenkey, Tamás Lipovics, Ádám Domján, Gábor Kovács, István Kudó, Lénárd Pál, Mihály Pethe, Judit Petrovszki, Donát Raáb (Universitatea Eötvös Loránd Budapesta)

Paralel cu cercetările arheologice, echipa de geofizicieni de la Universitatea Eötvös Loránd din Budapesta a continuat11 şi în acest an prospecţiunile geomagnetice pe dealul „Ursoieş”, urmărindu-se în continuare extinderea cimitirului şi traiectoria drumului antic ce traversează acest obiectiv. S-au măsurat 9 hectare. Traseul drumului a fost depistat pe toată zona cercetată şi în mare s-a conturat şi extinderea cimitirului roman, măsurătorile au identificat şi o mulţime de morminte. S-au făcut măsurători pe un hectar şi pe dealul „Pomet”, în aşezarea civilă, în zona numită OL, unde s-a urmărit planul urbanistic. Aici s-au putut depista urmele săpăturilor făcute în 1914, dar şi o parte a tramei stradale, conturându-se urmele multor clădiri, permiţând reconstituirea pe plan a acestei zone.

Pe o suprafaţă de 50 x 10 m s-au făcut prospecţiuni geomagnetice şi în castrul mare de pe dealul „Pomet” (sector A), la obiectivul considerat a fi sanctuar al lui Mithras12, stabilindu-se extinderea construcţiei. Prospecţiunile geomagnetice au fost dublate şi de măsurări a rezistenţei electrice a solului, care indică nivelul de călcare antic al construcţiei la -2 m faţă de nivelul actual.

Informații suplimentare online

Raportul 4045 din cronica.cimec.ro
Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro